

สาขาปราชญ์เกษตรผู้นำชุมชนและเครือข่าย

นายอัษฎางค์ สีหาราช

อายุ	๖๐ ปี
การศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง วิทยาลัยครูมหาสารคาม
สถานภาพ	สมรส
ที่อยู่	บ้านเลขที่ ๖๐/๒ ตำบลคอรัม อำเภอฟิชัย จังหวัดอุดรธานี ๕๓๑๒๐
โทรศัพท์	๐๘-๑๗๒๗-๒๑๖๖
อาชีพ	เกษตรกร

คุณลักษณะส่วนบุคคล

นายอัษฎางค์ สีหาราช เกษตรกรวัย ๖๐ ปี เมื่อปี ๒๕๔๐ ได้เกิดวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ต้องเลิกอาชีพผู้รับเหมาก่อสร้าง จึงเดินทางมาอยู่ที่บ้านของภรรยา ด้วยวิกฤตปัญหา ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การประกอบอาชีพ และมีหนี้สินที่ติดตัวมา จึงเริ่มเรียนรู้คำว่า “เศรษฐกิจพอเพียง” ที่ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงพระราชทานไว้ โดยเฉพาะเรื่องเกษตรทฤษฎีใหม่พร้อมองค์ความรู้จากการฝึกอบรมในเรื่องเกษตรอินทรีย์จากหน่วยงานต่าง ๆ จึงนำมาปรับใช้ในการทำนาของตนเอง จนพบว่าสามารถลดต้นทุนได้จริง และปริมาณผลผลิตไม่ได้แตกต่างจากเดิม จึงถ่ายทอดองค์ความรู้ในเรื่องดังกล่าวให้แก่เกษตรกรและผู้ประสบปัญหาเช่นเดียวกัน โดยมีกิจกรรมทางการเกษตรในพื้นที่จำนวน ๖๐ ไร่ เช่น ปลูกข้าวอินทรีย์ (Organic Thailand) จำนวน ๕ ไร่ ปลูกข้าวปลอดภัย (GAP) จำนวน ๒๐ ไร่ ปลูกข้าวเพื่อใช้เป็นเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน ๒๐ ไร่ เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงปลา ปลูกไม้ยืนต้น และการจัดพื้นที่ใช้สอยให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยดำรงตนเป็นแบบอย่างที่ดีผ่านการเป็นผู้ใหญ่บ้าน เป็นประธานศูนย์เรียนรู้ต่างๆ และเป็นต้นแบบนักปฏิบัติในการประกอบอาชีพในชุมชน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง ไม่ย่อท้อในการพัฒนาชุมชนในมิติต่างๆ เป็นผู้ให้ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิกและเครือข่าย มีความเสียสละ มีน้ำใจ ประสานหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกในกลุ่ม เช่น ด้านสุขภาพ ด้านความเป็นอยู่ การสร้างงาน สร้างอาชีพ และสร้างรายได้ เป็นต้น

ผลงานสร้างคุณประโยชน์

เป็นเกษตรกรต้นแบบในการถ่ายทอดองค์ความรู้การทำเกษตรตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีจุดเด่นด้านการผลิตข้าว การสีข้าว การแปรรูป บรรจุภัณฑ์ และการตลาดออนไลน์ ซึ่งได้รับการรับรองมาตรฐานข้าว เช่น OTOP GAP Organic Thailand และ มาตรฐาน ออ. **ด้านการลดต้นทุน** มีกิจกรรมเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น ผลิตเมล็ดพันธุ์เพื่อใช้เอง การใช้สารชีวภัณฑ์ การผลิตปุ๋ยใช้เอง การใช้เครื่องจักรกลการลด การใช้พลังงาน การลดการใช้สารเคมี การคัดเลือกวัตถุดิบที่มีคุณภาพ การนำวัสดุเหลือใช้มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด และการวางแผน การผลิตที่ดีจากเดิมต้นทุนการผลิต ๕,๐๐๐ บาท/ไร่ ลดลงเหลือ ๔,๐๐๐ บาท/ไร่ คิดเป็นต้นทุนที่ลดลงทั้งสิ้น ๑,๐๐๐ บาท/ไร่ **ด้านการเพิ่มผลผลิต** ยึดหลักการทำเกษตรปลอดภัย คำนึง ๓ ด้าน ได้แก่ คำนึงถึงผู้ผลิตต้องปลอดภัย คำนึงถึงผู้บริโภคต้องปลอดภัย และระบบนิเวศต้องดี โดยเน้นการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่มีคุณภาพจากเดิมผลิตข้าวจำนวน ๗๕๐ กก./ไร่ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวน ๘๐๐ กก./ไร่ และเป็นเกษตรกรต้นแบบที่ไม่เฉพาะเฉพาะชาวกวีศุดทางการเกษตร ด้วยการใช้เครื่องอัดฟาง สามารถสร้างรายได้

เพิ่มจากการอัดฟางขาย ไร่ละ ๕๐ - ๘๐ บาท จึงประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงผลเสียในการเผา และขยายผลไปยังกลุ่มเครือข่ายในพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งจากการรณรงค์หยุดเผา จึงทำให้ข้อมูลการเกิดค่าความร้อน (Hotspot) ของจังหวัดอุดรดิตถ์ ในพื้นที่เกษตรกรรม ปี ๒๕๖๕ เมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกัน ในปี ๒๕๖๔ ทำให้อำเภอพิชัยสามารถลดจุดความร้อน (Hotspot) ในพื้นที่เกษตรกรรมได้ถึง ๒๑๓ จุด คิดเป็นร้อยละ ๗๙.๗๖

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๔ เป็นผู้นำในการรวมกลุ่มเกษตรกรเป็นกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ชีวภาพ ซึ่งต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้จัดตั้งเป็นศูนย์ข้าวชุมชนตำบลคอรุม และได้จดทะเบียนเป็นวิสาหกิจ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ โดยยึดหลัก “ทำทุกอย่างที่ทำได้ ลดการพึ่งพาจากภายนอก โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” กิจกรรมหลักของกลุ่มฯ คือการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและข้าวเปลือกคุณภาพ ทำการผลิตข้าวแบบเกษตรอินทรีย์ การแปรรูปเพิ่มมูลค่าและยกระดับข้าวให้มีคุณภาพและปลอดภัย ภายใต้ชื่อข้าวอินทรีย์ตรา “เพชรคอรุม” และแปรรูปข้าวจำหน่าย ภายใต้ชื่อ “เพชรพิชัย” ที่มาจากคำว่า ถิ่นน้กรบผู้กล้า พ่อพระยาพิชัย แหล่งปลูกข้าวปลอดภัย ใส่ใจผู้บริโภค โดยออกบูธจำหน่ายสินค้าร่วมกับหน่วยงานและห้างสรรพสินค้า และจำหน่ายผ่านช่องทาง Online ผ่าน Page Facebook ชื่อ “ข้าวอินทรีย์เพชรคอรุม” โดยในปี ๒๕๖๕ มีปริมาณผลผลิตในนามวิสาหกิจชุมชน กลุ่มผู้ผลิตข้าวแบบแปลงใหญ่ตำบลคอรุมรวม ๑,๒๐๐ ตัน/ปี รวมรายรับสุทธิจากสินค้าทั้งหมด ๗,๘๐๐,๐๐๐ บาท/ปี นอกจากนี้ศูนย์ข้าวชุมชนยังทำการผลิตปุ๋ยอินทรีย์ โดยเป็นการผลิตเพื่อใช้ในกลุ่ม และเป็นการผลิตเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับกลุ่มเครือข่าย

เป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนตำบลคอรุม มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรและประชาชนในชุมชน สร้างหลักประกันเพื่อความมั่นคง ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของคนในชุมชน เกิดการช่วยเหลือเกื้อกูลกันในชุมชน และความสัมพันธ์อันดีของคนในชุมชน มีสมาชิกทั้งหมด จำนวน ๓,๖๗๗ คน กองทุนสะสมรวม ๑๘,๗๖๐,๗๑๕.๔๘บาท คงเหลือ ๔,๑๘๐,๖๙๙.๔๘ บาท โดยได้ดำเนินการช่วยเหลือด้านสวัสดิการให้แก่สมาชิกตั้งแต่เริ่มตั้งกองทุนมาจนถึงปัจจุบัน ไปแล้วจำนวน ๑๓,๘๘๓,๓๐๐ บาท

เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งประธานศูนย์ข้าวชุมชนระดับประเทศ (พ.ศ.๒๕๕๕ - ๒๕๖๕) ได้ขับเคลื่อนนโยบายด้านข้าวของประเทศ โดยเน้นให้เกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ได้มาตรฐานและมีคุณภาพ เกษตรกรมีรายได้จากการจำหน่ายข้าวในราคาที่ดีขึ้น และผลักดันโครงการตามนโยบายของรัฐบาลสู่เกษตรกร เช่น โครงการส่งเสริมการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว ปี ๒๕๖๖ โดยมีเป้าหมายการเปลี่ยนเมล็ดพันธุ์ข้าว จำนวน ๕๘,๗๐๐ ตัน ให้เกษตรกรไม่น้อยกว่า ๒๐๕,๙๖๕ ครัวเรือน ในพื้นที่ ๗๖ จังหวัดทั่วประเทศ รวมทั้งยังสามารถนำเมล็ดพันธุ์ข้าวมาใช้เพาะปลูกได้ถึง ๓.๙๑ ล้านไร่ ซึ่งคาดว่าจะได้ผลผลิตข้าวคุณภาพดี ๒.๖๐ ล้านตันข้าวเปลือก โดยใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดี ราคาถูกจากตันละ ๒๐,๐๐๐ บาท เหลือตันละ ๔,๐๐๐ บาท และสามารถลดต้นทุนในการทำนาจากไร่ละ ๕,๕๐๐ บาท ต่อไร่ เหลือไม่เกิน ๔,๐๐๐ บาท ต่อไร่

การขยายผลงาน

นายอักษฎาภค์ สีหาราช ถ่ายทอดผลงานอย่างต่อเนื่องผ่านศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอพิชัย ศูนย์ข้าวชุมชนจังหวัดอุดรดิตถ์ และศูนย์เรียนรู้เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบ ธ.ก.ส.บ้านม่วงตาล โดยเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการเกษตร ให้แก่เกษตรกร บุคคลทั่วไป สถาบันการศึกษา และหน่วยงานภาครัฐ โดยเฉลี่ย ๓,๐๐๐ คน / ต่อปี และมีเครือข่ายในการขยายผลงานในระดับชุมชน ภูมิภาค และระดับประเทศ เช่น เครือข่ายศูนย์ข้าวชุมชนทั่วประเทศ ๖,๕๕๙ ศูนย์ เครือข่ายศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จำนวน ๘๘๒ ศูนย์ และเครือข่ายแปลงใหญ่ ระดับประเทศ มีจำนวน ๙,๙๖๑ แปลง ในการขับเคลื่อนแนวปฏิบัตินโยบายด้าน

การเกษตรและด้านข้าวให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งประเทศ เพื่อให้ชุมชนและเครือข่ายเกิดความเข้มแข็ง
ความสามัคคี ความร่วมมือกันในการช่วยเหลือส่งเสริมและสนับสนุนในการทำงานร่วมกัน เพื่อความมั่นคง
มั่งคั่ง และยั่งยืน